

'De traan en de lach'

Dorpskerk Schaarsbergen 8 december 2024, 2^e Advent

Eerste lezing: Psalm 126

Wij luisteren naar Psalm 126 A (Liedboek 2013)

https://youtu.be/h3uF_3lrL3M?feature=shared

Tweede lezing: Maleachi 3:1-5

Derde lezing: Lucas 3:1-6

Zingen: Gezang 456:1 t/m 6 ('Kwam van Godswege')

Geliefde gemeente,

Psalm 126 is een kort pelgrimslied. Dat wil zeggen: het lied had zijn plaats in de opgang naar het huis van de HEER. En vandaag op tweede Advent is het de psalm van de zondag. Wij hoorden eerder in de dienst een vertolking die gemaakt werd door Huub Oosterhuis.

Als je in het huis van God komt word je er aan herinnerd wie God is en wat God voor jou en eventueel voor je voorgeslacht heeft betekend. Het lied roept in herinnering dat God ooit een keer bracht in het lot van zijn volk.

Maar vervolgens ben je wel met al je zorgen en vragen naar dat heiligdom toegekomen. We leggen wat ons bezig houdt niet af bij de deur, al ontvluchten we soms best een beetje de rauwe werkelijkheid van buiten, om binnen andere dingen te horen en te ervaren, zoals troost, saamhorigheid, genade, of bemoediging. Het lied roept naar omhoog tot God om opnieuw een keer in het lot van het volk te brengen, omdat opnieuw de situatie penibel en bedreigend is. Geef een wending, God, zoals wanneer er regen valt en alle droge beddingen van de wadi's in de woestijn weer gevuld worden met levenbrengend water.

En tenslotte volgt er in de korte psalm een belofte: ja, je zaait soms in tranen, als je het kostbaar zaad los moet laten terwijl je niet weet wat er van komen zal, maar wanneer je thuiskomt met een volle oogst, dan zie en hoor je het gelach en het gejuich.

Daar hebben we de tranen en het gelach. Bijeen in een korte Psalm.

Tranen zijn er in de verdrukking. Ik zag de tranen der onderdrukten, schrijft de Prediker, en zij hadden geen trooster (Pred. 4:1). Of in Psalm 80, het verdrukte volk van God: zij eten tranenbrood en hun tranen zijn hun tot drank (Psalm 80:6). Of in Psalm 6, de verdrukte enkeling, die de druk van het leven niet meer aan kan: ik ben afgemat, elke nacht doe ik mijn bed van tranen vloeien (Psalm 6:7)

Tranen zijn er bij heftige tegenslag en bij verdriet. Mijn tranen zijn mij tot spijs, in mijn eenzaamheid, waarbij mij wordt toegeroepen: waar is nu die God van jou? Psalm 42:4. Ja ook Jezus moest huilen toen een goede vriend gestorven was (Jezus weende: Johannes 11:35).

Tranen zijn er bij wroeging, falen, schuld, berouw. En Petrus weende bitter (Lucas 22:62). Toen de haan kraaide en hij zich realiseerde hoe hij alles waar hij voor stond, had verloochend en zijn Vriend en Leermeester had verraden.

Maar de tranen zijn ook kostbaar: God bewaart ze in zijn kruik (Ps. 56:9). Hij heeft mijn wenen gehoord (Psalm 6:9). Ja U hebt mij oog van de tranen gered (Psalm 116:8). De Here HERE zal, zo spreekt de profeet Jesaja, de tranen van alle aangezichten afwissen. En men zal te dien dage zeggen: Zie, deze is onze God, van wie wij hoopten dan Hij ons zou verlossen, dit is de HEER, op wie wij hoopten. En dat is als citaat opgenomen in het grote visioen aan het eind van het bijbelboek Openbaring, de nieuwe hemel en de nieuwe aarde, de nieuwe wereld van God. Hij zal alle tranen van hun ogen afwissen (Openbaring 21:4).

Er is een tijd om te wenen en er is een tijd om te lachen, zo spreekt de Prediker (Pred. 3:4)

Maar het kan verkeren, want in de zaligsprekingen van Jezus bij de evangelist Lucas staan ook deze woorden: zalig ben jij, als je wenen moet, nu, om welke reden dan ook, maar wel op God blijft vertrouwen, want zeker zul je weer lachen (Luc 6:21).

Maar wee over jou, als je nu rijk bent, overvloed hebt, en lacht, maar zonder connectie met God en diens gerechtigheid, want er komt een tijd dan zul je smart hebben en wenen (Luc 6:25)

Tegenover de traan staat dus de lach. En tegenover de lach de traan.

God zelf kan lachen. Ze zijn daar een beetje aan het prutsen met een toren in Babel, die wel tot in de hemel moet reiken, vertelt een bijbelverhaal, en ze vinden dat ze al heel ver zijn. Maar dan zegt God: laten we eens afdalen om te zien wat ze eigenlijk aan het doen zijn (Genesis 11:5). Humor. Die megalomane Elon-musk-achtige mens, die denkt toch ozo veel klaar te maken, en dan God die zijn verrekijker eens tevoorschijn haalt om te zien wat ze daar beneden toch allenaal aan het rommelen zijn. Hij die in de hemel zetelt, lacht. Adonaj spot met hen (Psalm 2:4). Waarom woelen de volkeren, en waarom zinnen de natiën op ijdelheid (Psalm 2:1).

Ja het lachen kan je ook vergaan. Nu lach je nog wel, maar als zometeen de ijdelheid blijkt. Wat dan. Krokodillentranen?

Denk aan de verhalen van Jezus over de rijke dwaas en de rijke man en de arme Lazarus.

Of je lacht terwijl het niet echt is. Het is buitenkant, lachen als een boer met kiespijn. Wijsheid van de Spreukendichter: ook onder het lachen kan het hart pijn lijden (Spr 14:13a). Ken je dat? Buitenkant nice and friendly, zoals een oude film van Charlie Chaplin heet (1922), over lach en traan gesproken, maar vervreemd van je zelf?

Of je lacht van ongeloof. Net als Sara en Abraham. God zei wel dat er toekomst voor hen zou zijn, met een eigen nageslacht en al, maar zij moesten er schamper om lachen, niet alleen Sara (Gen 18:12), maar ook Abraham (Gen 17:17). En toen kwam er toch een zoon, en zij noemden hem Zoon van de lach, Isaak, want zo zei Sara: God heeft gemaakt dat ik kan lachen, ieder die het hoort zal om mijnentwil lachen (Genesis 21:6)

Dan wordt de schampere lach een uitbundige lach, van vreugde, van blijdschap, van opluchting, van bevrijding.

Niet opgelegd, of geforceerd, niet de valse schater van halfdronken feestgangers of het slappe gelach van kirrende blowers, of de overdreven leukigheid van het zogenaamde genietende Nederland, maar gewoon: de vreugde om zegen, om succes, om genade, om vriendschap, om nieuw leven, om liefde, om vrijheid, om toekomst. De lach op je gezicht, de glimlach, of de glunder: weet je hoeveel gezichspieltjes daarmee wel niet gemoeid zijn?

Wanneer heb jij voor het laatst gehuild, om woede, wroeging, weemoed of verdriet? Of wanneer was er de traan die je niet bedwingen kon, van ontroering of emotie?

Wanneer kon jij voor het laatst lachen, zonder dat je hart pijn deed, of zeg je: acht die tijd is voorbij, er is zoveel gepasseerd, is het nog mogelijk om – hoe dan ook – blij te zijn in deze wereld, of in dat leven van mij?

Met Kerst viert de kerk al eeuwenlang, dat God definitief is begonnen een keer te brengen in het lot van de wereld. Echt, zo ver strekt de pretentie van de kerk. Dat dit de boodschap van het Evangelie is.

Als God ons thuisbrengt uit onze ballingschap, dat zal een droom zijn. Wij zullen zingen, lachen, gelukkig zijn. Dan zegt de wereld: 'Hun God doet wonderen',. Ja, Gij doet wonderen, God in ons midden, Gij onze vreugde. Breng ons dan thuis, keer ons tot leven, zoals rivieren in de woestijn die, als de regen valt, opnieuw gaan stromen. Wie zaait in droefheid zal oogsten in vreugde. Een mens gaat zijn weg en zaait onder tranen. Zingend keert hij terug met zijn schoven, ja met de oogst!

Laten we eerlijk zijn: we zijn behoorlijk ver van huis met de wereld van vandaag. Ook in Nederland. Wat is jouw ballingschap, wat is mijn ballingschap? Waar zit je in gevangen? Of ben je al vrij en werkelijk thuis?

En maakt het nog uit of God – of iets dat op God lijkt – in je leven is gekomen? En maakt het nog uit of die God de God van het Evangelie is? God in ons midden, wordt er gezongen,

Immanuel. Jij onze vreugde, die ons leven deelt, onze zorgen en onze sores, die kwam als een kind in de kribbe, en die een kruis droeg, dat feitelijk de wereld toebehoort.

Heeft God wel eens in jouw leven wonderen gedaan? Dat de wijn op was, maar dat Hij gewone water veranderde in wijn? Dat het niet meer stroomde, maar de beddingen in de woestijn van het leven droog stonden, het geloof op was, het vertrouwen over, de hoop vergaan, geen zin meer, geen plezier meer, sleuren, trekken en duwen, maar ja, het is ook zo wat om het bijltje er bij neer te gooien of helemaal gek te gaan doen, maar toch. Ja die Spreukendichter die zit er nogal eens niet zo ver naast: de show must go on, maar je hart huilt.

Heeft God wel eens wonderen in je leven gedaan? Dat je leven een keer nam, dat er een nieuw perspectief open ging, ondanks alles. Dat het weer ging stromen? Of zou je dat wel willen. Dat het weer gaat stromen, maar zit het nog vast ergens, of zit het weer opnieuw vast en zou je willen dat het weer gaat stromen, iets van passie, iets van liefde, iets van verwondering, iets van aanbidding, iets van dienstbaarheid ook, en iets van 'we laten ons niet uit het veld slaan'. Alle demonen en alle kwade machten, alle ellende en treurnis, al die dingen die je kunnen bespringen, of die stiekem je kunnen uithollen: Hij die in de hemel zetelt lacht, Hij spot met hen, want ze zijn overwonnen.

Jezus Overwinnaar. God in ons midden, Jij onze vreugde.

Ze zullen passé zijn die kwade machten. Ja, je zaait nu je leven soms in tranen, om de verliezen die je lijdt. Soms valt het mee, soms val je ook je zelf mee. Maar soms valt het ook tegen, vies tegen, en soms val je ook je zelf tegen.

Maar wie volhoudt te geloven in de overwinnende kracht van de liefde, van Gods liefde, weet dit: er is een tijd van wenen, van droefheid naar God, Here God wat moeten we er allemaal mee, wat ons boven het hoofd lijkt te groeien, maar er is ook een tijd van lachen. Ja, wij zullen zingen, lachen, gelukkig zijn! Als God ons thuisbrengt uit onze ballingschap.

Maar vergeet het niet hè, wat God daartoe al gedaan heeft. Dat is wat wij elke zondag proberen na te gaan, in het huis van de Heer. Voor je het weet, is het alledaags water uit de kraan. En geen wijn meer die ons hart verheugt. Kijk dat is waar de profeten Maleachi en Johannes de Doper tegen aan liepen. Mensen, die dachten: ach die God en dat perspectief van dat Koninkrijk van God, het zal allemaal wel. Maar wij moeten zelf zien te overleven, en wij moeten zelf voor onszelf zorgen, wij moeten de dans zien te ontspringen, macht gaat voor recht, zo zit de wereld nu eenmaal in elkaar. Dus zeur ons niet aan het hoofd met wezen, weduwen en vreemdelingen, met het verschil van de kleine daden. Wij willen groots leven op onze manier.

Maar ja, dat botst. Maleachi en Johannes de Doper zijn geen lieverdjes in hun profetische boodschap. God heeft ook een kant die uiteindelijk niet meegeeft. Als jij je ziel en zaligheid uitlevert aan de machten van het ego, of sterker nog aan de machten van het kwaad, en doof blijft voor de roep van het Evangelie, ja, dan zul je merken wat het betekent als dat vol in het licht zal komen. Laten de verhalen van de rijke dwaas en de rijke man en de arme Lazarus ons aan het denken mogen zetten. Wij zongen zonet het lied van Johannes de Doper; dat wij omkeren, en verlaten ons domein, en niet weerbarstig zijn, niet weerbarstig zijn. Ook in een fout, egocentrisch bestaan kun je opgesloten zitten.

Dus wie je ook bent, en waar je – op welke leeftijd dan ook – uithangt met je leven en met je levensgevoel: laat je thuisbrengen vanuit jouw specifieke ballingschap, laat het openbreken door God, die het licht en het leven is. En wij zullen zingen, en lachen en gelukkig zijn.

Volk uitentreuren, gezeten in de nacht, Gods woord zal u gebeuren, zolang gij Hem verwacht. Volk uitverkoren, om in het licht te staan, een kind wordt u geboren, Messias is zijn naam, Kind ons geboren, jouw licht zal met ons gaan. Ja, God in ons midden, Jij bent onze vreugde.

Lof zij U Christus, Amen

Zingen: Gezang 456: 7 en 8 ('Volk uitentreuren')